

Stg. GEHEIM

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

MAANDOVERZICHT

No 6 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 6 - 1962

(Tijdvak 1-6-1962 t/m 30-6-1962)

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	Verdere politieke ontwikkelingen in de Italiaanse Communistische Partij.....	1
II.	<u>Activiteiten van de CPN</u>	
	Resolutie van het partijbestuur na de verkiezingen.....	8
	Aanbod "eenheid van actie" in de Amster- damse gemeenteraad.....	10
	Terugkeer van Paul de Groot in Nederland.....	12
III.	<u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
	Vredesbeweging; het wereldcongres voor algemene ontwapening en vrede van juli 1962 in Moskou.....	14
	Jeugdbeweging; de geslaagde Volkelfietstocht.....	16
IV.	<u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
	Agitatie onder werknemers in bedrijven en onder ambtenaren.....	19
	Bedrijfsverkiezingen; tegenslag voor de communisten bij de Hoogovens te Velsen.....	20
	WVV-beraadslagingen in Boedapest.....	20
V.	<u>Overige groeperingen</u>	
	Het verkiezings-êchec van de SWP.....	23
	Voorzichtige PSP-reacties op de gunstige stembus- resultaten.....	24
	<u>Overzicht stakingen</u> juni 1962.....	28
	<u>Agenda</u>	29

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Verdere politieke ontwikkelingen in de PCI (zie MO 4 en 5 - 1962)

Het algemeen politiek aspect heeft zich in Italië ingrijpend gewijzigd sedert het uiteenvallen van de oppositie, die communisten en links-socialisten jaren achtereen gemeenschappelijk in en buiten het parlement hebben gevoerd tegen de regeringspolitiek der christen-democraten en hun bondgenoten. De na de Hongaarse opstand toegenomen vreemding tussen de PSI - van de links-socialist Nenni - en de Italiaanse Communistische Partij leidde in 1959 tot het door de PSI definitief verbreken van de nauwe samenwerking met de communisten in het parlement, zulks eerst na een zwaar bevochten overwinning van Nenni op de pro-communistische vleugel in de links-socialistische partij. Tegelijkertijd evolueerde de grootste regeringspartij - die van de christen-democraten - naar een sociaal meer vooruitstrevende politiek, althans vergeleken met het tevoren gevoerde beleid. Na jarenlange ontwikkeling zocht de christen-democratische partij naar andere coalitie-partners om te komen tot structurele veranderingen in Italië. Men zou de huidige situatie kunnen zien als een "opening naar links" (apertura alla sinistra), waarbij de communisten voorshands in het parlement geïsoleerd staan. Algemeen partijsecretaris Togliatti c.s. poneerden met grote nadrukkelijkheid, dat een wezenlijke maatschappelijke vernieuwing in socialistische zin alleen tot stand kan komen indien het communisme daaraan zijn stuwende kracht verleent. In de PCI wordt overwogen om een aantal stemmen vóór bepaalde progressieve wetsontwerpen der regering uit te brengen indien deze dreigen te worden verworpen door het tegenstemmen van de conservatieve vleugel der christen-democraten. De PCI zou de regering zodoende steunen zonder zich als partij te binden.

De leiders van het Italiaanse communisme hebben zich voor weinig gevaren meer beducht getoond dan voor het afbrokkelen van hun grote invloed op brede lagen der bevolking. Niet alleen het binnenlandse politieke bestel maar ook en vooral de destalinisatie noopten de PCI-leiding snel te reageren. Dit gebeurde o.m. in recente zittingen van het centraal comité der Italiaanse Communistische Partij.

De politieke storm, die opstak in de novemberzitting van het centraal comité, is in de CC-zitting van december 1961 gaan liggen. Geenszins houdt dit in, dat binnen de leiding en onder de brede aanhang van de PCI de spanningen zijn geweken. Het betekent wel, dat partijleider Togliatti er voor de zoveelste maal in geslaagd is, vanuit zijn machtspositie in het secretariaat, de onstuimige stroom van critiek en onbehagen wat in te dammen. Hij heeft de oppositionele elementen niet zonder meer de mond gesnoerd, zo dit al mogelijk ware geweest. In het naoorlogse Italiaanse communisme heeft de starre orthodoxie trouwens maar zelden de boventoon gevoerd, al was de PCI aanvankelijk verplicht om ook in het straffe stalinistische gareel te lopen.

Binnen de partijleiding bevinden zich, zij het in de minderheid, meer behoudende en vanouds "stalinistische" figuren, zoals Scoccimarro en een aantal andere leden van de partijcontrole-commissie. Zij blijven zich star verzetten tegen elke ingrijpende verandering.

Spoedig na de novemberzitting vertrok een PCI-delegatie onder leiding van plv. algemeen-secretaris Longo naar de Sowjet-Unie om met de CPSU-leiding overleg te plegen. Volgens niet-communistische publicaties moest de delegatie onder meer opheldering vragen over het lot van een aantal naar de USSR uitgeweken Italiaanse communisten, die daar tijdens het bewind van Stalin spoorloos waren verdwenen. Over de aard der in Moskou gevoerde besprekingen werd door de PCI-leiders het stilzwijgen bewaard. De uiterlijke tekenen zouden erop kunnen wijzen - bijvoorbeeld het kalme verloop van de CC-zitting der PCI in december 1961 -, dat Moskou het intomen van de oppositionele stromingen op zijn mildst gezegd op prijs stelde.

Document van het PCI-secretariaat

Een driemanschap uit het partijsecretariaat, met Togliatti als de overheersende figuur, ontwierp na de novemberzitting van het centraal comité een uitvoerig document ter voorlichting van de gehele partij. De tekst ervan werd op 28 november 1961 gepubliceerd in het PCI-dagblad "L'Unità".

Het stuk bevat uitgewerkte richtlijnen, bedoeld als basis voor alle discussies binnen de partij, die betrekking hebben op het XXIIste CPSU-congres, zoals het onderzoek naar de herkomst van het stalinisme

en de eigen aard van de nationale communistische partijen.

Eerst worden de besluiten van het jongste Sowjet-Russische partijcongres gerecapituleerd en goedgekeurd. Het daarop volgende gedeelte handelt over de destalinisatie in de USSR, bezien vanuit het standpunt der PCI. Het jaar van Lenin's dood - 1924 - wordt aangegeven als het begin van een periode met dwalingen en verschijnselen van degeneratie in de Sowjet-Unie. Meestal werd tot dusver in communistische publicaties gesteld, dat de euvelen van het stalinisme zich eerst sedert 1934, dus tien jaar later, gingen manifesteren.

Kennelijk met een terugblik op de beruchte processen en de bloedige zuiveringen van de dertiger jaren in de USSR, wordt gesteld dat sommige wrede praktijken, onder het regime van Stalin bedreven, in geen enkel opzicht zijn te rechtvaardigen als onvermijdelijke maatregelen ter verdediging van de revolutie. In het document wordt de politieke medeverantwoordelijkheid van de PCI aanvaard. Daarover had Togliatti in 1956 nog in het geheel niet gerept. Ten aanzien van de door Stalin c.s. bedreven misdaden wijst de PCI elke medeverantwoordelijkheid van de hand.

Wel erkende de PCI in het verleden critiekloos de theorie van Stalin te hebben onderschreven, volgens welke de klassenstrijd zich gestaag verscherpte naar mate de opbouw van het socialisme vorderde. In maart 1937 verkondigde Stalin dat er in de Sowjet-Unie geen klassen meer waren, doch dat de klassevijand gezocht moest worden vooral binnen de eigen gelederen en in het bijzonder onder hen die voorwendden de ijverigste communisten te zijn. Met de bedoelde these poogde Stalin een legale basis te scheppen voor zijn terreur juist binnen de communistische partij. Op het XXste CPSU-congres van februari 1956 werd deze theorie als onjuist verworpen.

Toegegeven wordt dat de PCI de persoonsverheerlijking had helpen bevorderen en zonder meer de voorlichting overnam, die Moskou over de situatie in de Sowjet-Unie gaf, doch die de werkelijkheid niet weergaf. Zodoende kwam er, naar thans wordt vastgesteld, ook maar weinig terecht van de autonomie van de PCI. Bij het critiekloos herhalen van de Sowjet-propaganda was onvoldoende rekening gehouden met de verhoudingen en de noden in het eigen land.

De noodzakelijke volledige autonomie van elke communistische partij behoefde geenszins de toepassing van het beginsel van het proletarisch internationalisme te ondermijnen. De nationale communistische

partij heeft volgens het document de fundamentele taak om de eenheid van de internationale communistische beweging te verdedigen en te versterken, waarbij niet mag worden nagelaten steeds weer te wijzen op de historische en de actuele verdiensten van de CPSU en de Sowjet-Unie voor de arbeidersklasse en meer algemeen voor de werkers over de gehele wereld.

Bilateraal en multilateraal overleg tussen communistische partijen evenals internationale bijeenkomsten van alle CP'en worden nuttig geacht. Met name wordt herinnerd aan de in 1959 te Rome gehouden conferentie van de 17 CP'en uit de kapitalistische landen van Europa.

Bij het overleg van alle communistische partijen, zo wordt verder gesteld, kan niet worden verlangd dat over alle problemen eenstemmigheid bestaat. Meningsverschillen en tegenstrijdigheden moeten openlijk aan het licht kunnen treden mits de communistische partijen steeds scherp in het oog houden, dat zij mede verantwoordelijk zijn voor het handhaven van de eenheid der communistische beweging. In de desbetreffende passage van het document appelleert het PCI-secretariaat kennelijk aan de binnen het internationale communisme gerezen moeilijkheden met de grote Chinese en de kleine Albanese zusterpartij.

Het open debat en de vrijheid om tegen te stemmen moeten voorts in elke communistische partij onder het betonen van een brede verdraagzaamheid mogelijk zijn. In een slotvermaan wordt echter nog eens uitdrukkelijk gewaarschuwd tegen het vormen van fracties.

Resolutie december-zitting

Zoals ook in november 1961 het geval was, hield het centraal comité van de PCI, tezamen met de centrale controlecommissie, in december een nieuwe zitting. Deze ving aan op de 20ste en duurde vier dagen. Daarin werd het hiervoren vermelde document van het PCI-secretariaat goedgekeurd en een slotresolutie aanvaard.

Als neerslag van de brede discussies werd in de CC-resolutie o.m. ontkend, dat de door de PCI gebezigde term "polycentrisme" het scheppen van centra betekent, die leiding geven aan communistische partijen (bijvoorbeeld in West-Europa, Zuid-Amerika etc.). Uitsluitend werd bedoeld met deze term duidelijk te maken, dat de leiding van het internationale communisme door één partij een verouderd begrip is.

Elke communistische partij, zo werd nader verklaard, is autonoom en onafhankelijk. Zij is ten aanzien van haar beleid verantwoording

schuldig aan de bevolking en het proletariaat van het eigen land. Deze autonomie sluit het gemeenschappelijk overleg door alle partijen of door CP'en in regionale groepering niet uit, maar vraagt daar in feite juist om en dient om standpunten en ervaringen uit te wisselen.

In het algemeen, zo stelt de resolutie, heeft het document van het secretariaat excessen en vergissingen, die de kop opstaken in voorgaande discussies, gecorrigeerd. Elke poging van de vijand om de communistische gelederen te infiltreren met sociaal-democratische en scheurmakersideeën werd er door geblokkeerd. De partij had alle revisionistische aanvallen afgeslagen en zich verweerd tegen pogingen tot het vervalsen van het beginsel van het democratisch centralisme.

De "rebellens", die in november het uitschrijven van een buitengewoon spoedcongres der PCI verlangden kregen nul op het rekest in de CC-zitting van december 1961.

De april-zitting van het CC

De van 26 t/m 28 april 1962 gehouden CC-zitting - voor het eerst sinds enkele jaren zonder de deelname van de centrale controlecommissie - besloot het Xde statutaire PCI-congres op 2 december 1962 te doen beginnen.

Op deze april-zitting hebben o.a. Togliatti en Longo, zijn plaatsvervanger, belangrijke redevoeringen gehouden. Longo stelde in zijn verslag o.m. de interne gebreken van de organisatie der PCI aan de orde. Volgens hem was de PCI nog niet al de in haar midden gerezen conflicten te boven gekomen. Hij accentueerde in zijn verslag nog eens de doelstelling van de PCI om in Italië te komen tot een werkelijk links bewind. Hij achtte het mede met het oog daarop onontbeerlijk de eenheid te herstellen tussen de eigen partij en de links-socialistische PSI. Tevens moesten te dien einde bondgenootschappen op brede basis worden gesloten met alle vooruitstrevende krachten. Longo zag het als een misvatting de PSI voor te stellen als een partij, die zich heeft verkocht aan het neo-kapitalisme. Hij prees de links-socialistische activiteiten in de vakbeweging en in de massaorganisaties alsmede de standpunten door Nenni's partij gehuldigd in fundamentele nationale en internationale kwesties.

De debatten op het komende partijcongres dienden elke verdeeldheid tussen de partijleiding en de leden te boven te komen, aldus Longo. Met klem van redenen verduidelijkte hij, dat zowel bij de voorbereiding van het congres als op het congres zelf het principe van het democratisch

centralisme moet worden geëerbiedigd. De discussies dienen breed, grondig, vrij en onbevangen maar ook ordelijk en goed geleid te zijn. Het in de december-zitting van het centraal comité goedgekeurde document van het partijsecretariaat en de daar aangenomen resolutie waren volgens Longo een bruikbare leidraad bij de komende congres-discussies.

Het Xde PCI-congres biedt z.i. mede een geschikte gelegenheid om de situatie te onderzoeken, waarin de communistische en de arbeidersbeweging in de kapitalistische landen van Europa zich bevinden. Dit voorstel wijst erop dat de PCI zich zelf een zekere leidende rol toebedeelt in "kapitalistisch Europa".

Togliatti voerde daags daarop - 27 april - het woord. De daarbij door hem zelf gestelde vraag of de gebundelde kracht van de internationale communistische beweging toereikend is voor het handhaven van de vrede in onze tijd, beantwoordde hij met grote nadrukkelijkheid in ontkennde zin. De vredesbeweging moet z.i. aanzienlijk worden verbreed met alle arbeiders in de kapitalistische landen, sociaal-democraten, progressieve katholieken enz. De PCI moet zich hiervoor inspannen in het belang van de wereldvrede.

Een ander belangrijk punt in deze rede van Togliatti betrof de onafhankelijkheid en de autonomie van de afzonderlijke communistische partijen binnen de internationale communistische beweging. Op grond daarvan moeten er regelmatig openbare discussies tussen de partijen gevoerd kunnen worden. Vereist is daarbij echter een werkelijk debat en geen uitwisseling van scheldwoorden en beledigingen zoals het geval was met de aanvallen van Albanië op de Sowjet-Unie.

Debat rond Trotski

Behalve de recente zittingen van het centraal comité der PCI, die na het XXIIste CPSU-congres plaatsvonden, trokken nog twee andere gebeurtenissen binnen het Italiaanse communisme de bijzondere aandacht. Blijkbaar als een reactie op de Stalinverguizing door het jongste Moskouse partijcongres maakte het weekblad van de Italiaanse communistische jeugdbeweging "Nuova Generazione" zich tot tolk van hen, die de tijd gekomen achtten voor een politieke en een persoonlijke rehabilitatie van Stalin's grootste tegenstander, Leon Trotski. De leiding van de communistische jeugdfederatie van Italië desavoueerde deze opvattingen. Ook partijleider Togliatti uitte zijn openlijke afkeuring, terwijl Pajetta, een ander lid van het dagelijks bestuur der PCI, het officiële stand-

punt van de partij in "L'Unità" toelichtte. Als rehabilitatie betekent dat Trotski een revolutionair was en niet met de imperialisten samenspande in een misdadige actie tegen de Sowjet-Unie, dan was deze zaak, naar Pajetta meende, reeds geregeld. Dit eerherstel viel volgens hem af te leiden uit de opvattingen van de huidige leiders der Sowjet-Unie. Trotski huldigde echter onjuiste politieke standpunten en Stalin had hem als leider van de CPSU daarvan terecht gelaakt. Trotski's onjuiste meningen traden, aldus Pajetta, bijvoorbeeld aan den dag in zijn ontkenning van de mogelijkheid van de opbouw van het socialisme in een land.

Ontmoeting met de pers

De andere gebeurtenis was de ontmoeting tussen de PCI en de pers op 1 december 1961 in Rome. Voor de derde maal sedert het einde van de oorlog hield de Italiaanse partij zulk een persconferentie, waaraan ditmaal ongeveer 200 journalisten uit binnen- en buitenland deelnamen. Zij hadden de vrijheid aan hun gastheren, voornamelijk de dagelijkse bestuurders Alicata en Pajetta, vrijmoedig vragen te stellen. Daaronder waren er van netelige aard.

Ten aanzien van de "dwalingen" van Stalin handhaafden beiden de politieke verantwoordelijkheid van de gehele partij, waarbij zij duidelijk vermeden dat Togliatti persoonlijk verantwoordelijk gesteld zou worden. Zoals bekend verbleef de algemeen partijsecretaris twintig jaar achtereen - tot in de loop van 1944 - in de Sowjet-Unie, waar hij onder meer als Kominternsecretaris nauw betrokken moet zijn geweest bij een aantal stalinistische zuiveringsacties.

Pajetta kwam, uitgedacht door een van de niet-communistische personen, tot de uitspraak dat hij bij een keuze tussen het dienen van de waarheid en het opkomen voor de revolutie de laatste zou kiezen.

HOOFDSTUK II

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Na de verkiezingen: eenheid van actie

Resolutie van het partijbestuur

Nu de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de gemeenteraden een zekere "verschuiving naar links" te zien hebben gegeven, heeft het partijbestuur van de CPN de oude leuze "eenheid van actie tegen de reactie" opnieuw aan de orde van de dag gesteld. De vereniging van linkse krachten, die de CPN daarbij zegt te beogen, zou alle kiezers moeten omvatten die in maart en mei hun stem hebben gegeven aan haar, de PvdA of de PSP. Zoals gewoonlijk doet de partijleiding deze oproep tot eenheid echter vergezeld gaan van felle aanvallen op de bestuurders van beide partijen, die zij als partners in een te vormen eenheidsfront noemt. Hoewel de communisten een bepaalde eenheid van "links" propageren, wensen zij zulk een samengaan toch niet als een tastbare werkelijkheid, tenzij zij daarin zelf een leidende rol zouden kunnen spelen wat tenen male is uitgesloten.

Het partijbestuur van de CPN wijdde zijn zitting van 16 en 17 juni j.l. aan de bespreking van de politieke situatie in het licht van de verkiezingsuitslagen.

In de dienaangaande aanvaarde resolutie - gepubliceerd in "De Waarheid" van 21 juni - schetst het partijbestuur de toenemende discrepantie tussen de politiek van de Nederlandse regering en de wil van het volk. Terwijl de regering haar rechtse, reactionaire koers vervolgt, aldus dit document, wil het volk naar links. De regering verscherpt de Nieuw-Guineäcrisis door een halsstarrige weigering van de bestuursoverdracht. Zij verleent de grote monopolies, ter versterking van hun posities in de EEG, bereidwillig elke medewerking wanneer het erom gaat de lonen te drukken en de prijzen op te drijven. IJverig steunt zij, volgens de resolutie, de agressieve politiek van het Amerikaanse imperialisme en de Westduitse reactie.

Zoals uit de verkiezingsoverwinningen van "links" en de nederlagen van "rechts" blijkt, wil het volk echter precies het tegenoverge-

stelde van dit alles. Het wenst een vreedzame regeling van het vraagstuk Nieuw-Guinea, het eist allerwege hogere lonen en verzet zich in toenemende mate tegen de atoombopolitiek. "Deze gehele ontwikkeling laat zien, dat in Nederland de krachten aanwezig zijn om de beweging naar links voort te zetten en een brede en krachtige actie te ontwikkelen voor vrede, ontwapening en neutraliteit tussen de grote mogendheden en tegen de macht van de monopolies. De communisten reiken allen de hand, die hiervoor willen optreden en zij zullen al hun krachten hiertoe inzetten", aldus de resolutie van het partijbestuur.

Dit aanbod tot samenwerking geldt evenwel niet voor de leiding van de PSP, want "figuren als Lankhorst hebben de beweging tegen de atoombewapening in werkelijkheid geschaad doordat zij het anti-communisme voorop stelden en zodoende verdeeldheid brachten waar eenheid noodzakelijk was". Het geldt evenmin voor de leiding van de PvdA, die "enerzijds aan de wens van haar aanhang om actief op te treden tegen de oorlog om Nieuw-Guinea tegemoet heeft moeten (moeten!) komen, doch anderzijds de bewapenings- en atoompolitiek van de regering, alsmede haar loonbeleid is blijven steunen".

De toegestoken hand is alleen bedoeld voor de aanhangers en de leden van de PSP, die, naar het partijbestuur van de CPN beweert, steeds meer tot het inzicht komen, "dat eenheid nodig is om de macht van de grote monopolies, de voornaamste hindernis die de ontwapening en de sociale vooruitgang in de weg staat, te breken" en zich steeds krachtiger verzetten tegen de anti-communistische politiek van de PSP-leiding. Zij is ook bedoeld voor de aanhang van de PvdA, die zich steeds duidelijker uitspreekt voor een "progressieve richting", zoals blijkt uit het petitionnement tegen de Nieuw-Guineapolitiek van de regering en uit haar opvattingen inzake de kwestie van de vakbewegingseenheid.

Eenheid van actie is dus het parool, eenheid van actie "op basis van redelijk overleg en respectering van de wederzijdse belangen en inzichten". Tegelijkertijd wordt evenwel elk inzicht dat niet met de belangen van de CPN strookt onmiddellijk als "anti-communisme" en "steun aan de reactie" betiteld. Het is duidelijk dat de CPN met een dergelijke houding niet kan hopen uit de "verschuiving naar links" een maximum aan profijt te trekken. Kennelijk is zij nog steeds bereid deze prijs te betalen voor het behoud van het eigendunkelijk sectarische standpunt.

Eenheid van actie in de Amsterdamse Raad

Met onverholen voldoening constateert de waarnemend algemeen secretaris van de CPN, Harry Verheij, in "De Waarheid" van 8 juni dat de "verschuiving naar links" in de Amsterdamse gemeenteraad tot een belangrijk overwicht van de linkse groeperingen heeft geleid. Zij vertegenwoordigen daar nu, na een gezamenlijke stemmenwinst van 8,9 %, niet minder dan 58,4 % van de Amsterdamse kiezers, zodat een samengaan van "links" met name in deze raad de rechtse partijen in een duidelijke minderheidspositie zou dwingen. Verheij haakt in op een beschouwing die "De Volkskrant" van 4 juni publiceerde. Daarin wordt gesproken over de "eigen koers" van de PSP en de "practische onmogelijkheid van samenwerking tussen de PvdA en de CPN". Op grond daarvan wordt geconcludeerd dat de PvdA de steun van de KVP behoeft om in de raad een meerderheid te kunnen vormen.

Verheij ziet in de strekking van het Volkskrant-artikel een bevestiging van de communistische bezwaren tegen de PSP en de PvdA. Het optreden van de PSP is z.i. een verzwakkende factor in de arbeidersbeweging, die door de reactie ijverig ten eigen voordele wordt uitgebuit. Het anti-communisme van de PvdA moet eveneens als een pluspunt voor de reactie worden beschouwd. Hij stelt daar zelf tegenover dat de conclusie ten aanzien van de samenwerking tussen de PvdA en de KVP niet dwingend is, omdat er nog een andere constructie mogelijk is, nl. een samengaan van "links", waarbij hij uitdrukkelijk pleit voor een samengaan van de PvdA- en CPN-fracties, maar de PSP vooralsnog buiten beschouwing laat.

"De voorwaarde voor een vooruitstrevend gemeentebeleid ligt in het eensgezind optreden van de linkse krachten, in het bijzonder van de PvdA en de CPN". Opvallend is, dat hier door Verheij aangedrongen wordt op een concrete vorm van samenwerking die elders in de suggesties van communistische zijde ontbreekt. Wellicht is dit in de eerste plaats slechts "omwille van de smeer", aangezien het hier in feite draait om de verdeling van de wethouderszetels in de Amsterdamse raad, en de CPN, door toenadering te zoeken tot de PvdA, met haar steun een zetel hoopt toegewezen te krijgen. Misschien ook betreft het hier inderdaad een aanbod tot samenwerking in meer algemene zin voor de gehele zittingsperiode, omdat de CPN juist in de Amsterdamse gemeenteraad met een vrij sterke fractie vertegenwoordigd is en bij een eventuele samenwerking met de PvdA toch wel een aanzienlijk gewicht in de schaal kan leggen.

Hoe dit ook zij, de samenwerking die de communisten hier bepleiten,

beperkt zich tot het minimaal noodzakelijke. Men heeft de PSP niet nodig om de gewenste meerderheid tot stand te brengen, dus spreekt Verheij over een eensgezind optreden "in het bijzonder" van de PvdA en de CPN. En in zijn aanbod laat hij - en dat is wel tekenend voor het algemene gedragspatroon van de CPN tegenover de "eenheid van links" - zijn kritiek op de PvdA bepaald niet achterwege.

Duurte-actie

Het dagelijks bestuur van de CPN heeft alle arbeiders opgeroepen een onmiddellijk uit te betalen duurte-toeslag af te dwingen in verband met recente stijgingen in de kosten van het levensonderhoud.

Het politiek misbaar dat de CPN over deze kwestie maakt, is echter zelfs voor haar doen allerminst evenredig aan de ernst van de zaak.

De duurte van de afgelopen maanden, aldus de tekst van de in "De Waarheid" van 15 juni geplaatste "Oproep", heeft voor een deel inderdaad natuurlijke oorzaken gehad. Maar zij is daarnaast door de regering opzettelijk teweeggebracht om het binnenlandse prijspeil tot het peil van de overige Euromarktlanden op te trekken en daardoor de posities van de monopolies in de Europese Gemeenschappen verder te versterken. Verwijzend naar de record-winsten van de ondernemers stelt de partijleiding dan, dat de arbeiders zich van deze politiek niet de dupe mogen laten worden en onmiddellijk duurte-toeslagen moeten eisen om het verlies aan koopkracht te compenseren. En volgens de simpele redenering dat elke gulden in het loonzakje een gulden minder is op het Nieuw-Guinea budget, voegt zij daar min of meer grotesk aan toe: "Het afdwingen van een duurte-toeslag is onder de huidige omstandigheden actief strijden tegen de fatale Nieuw-Guineapolitiek van de regering De Quay-Luns en voor het behoud van het leven der dienstplichtigen, die tegen de wil van het volk naar Nieuw-Guinea werden en worden gestuurd".

Jaap Wolff naar Denemarken

Op het van 31 mei tot 3 juni in Kopenhagen gehouden 21e congres van de Deense communistische partij heeft het lid van het dagelijks bestuur, Jaap Wolff, de CPN vertegenwoordigd.

Impressies van dit bezoek aan Denemarken, vanwaar hij op 5 juni in Nederland terugkeerde, verschenen in "De Waarheid" van 23 juni.

Wolff releveerde enkele kernpunten van de congresagenda w.o. de strijd tegen "de revisionistische scheurmakers", verenigd in de Socialistische Volkspartij (SF) aangevoerd door Aksel Larsen, die zelf jarenlang voorzitter van de Deense communistische partij is geweest. Wolff herinnerde hierbij terloops aan het optreden van de geestverwante Nederlandse oppositiegroep, die in tegenstelling tot de beweging van Larsen geen successen bij verkiezingen wist te behalen.

Paul de Groot terug in Nederland

"De Waarheid" van 25 juni vermeldde, dat de algemeen partijsecretaris Paul de Groot die dag uit Moskou in ons land was teruggekeerd. De Groot vertrok, zoals bekend, op 9 maart van dit jaar voor herstel van gezondheid naar de Sowjet-Unie. Eerder in de afgelopen maand had het CPN-dagblad het bericht gebracht, dat de Groot aan de beterende hand was en tevens medegedeeld, dat hij waarschijnlijk binnenkort de terugreis naar Nederland zou aanvaarden.

Dit communiqué werd mede gepubliceerd naar aanleiding van veler vragen en speculaties, toenemend naarmate de maanden verstreken zonder dat de partijgenoten iets over het wel en wee van hun partijleider vernamen. Het bericht van zijn terugkeer behelsde tevens de mededeling, dat De Groot voor verder herstel nog enige maanden "in een bosrijke omgeving" zal moeten verblijven. Het ziet er dus niet naar uit dat hij zich op korte termijn weer actief met het partijwerk zal gaan bemoeien.

Men kan zich trouwens afvragen of deze sobere meldingen een inleiding vormen tot een definitieve terugtreding van Paul de Groot uit de dagelijkse leiding van de CPN.

Het dagblad "De Waarheid"

Sedert de verkiezingen van 30 mei is de animo van de werkers om nieuwe abonnees voor het dagblad "De Waarheid" te winnen beneden het nulpunt gedaald. Ook wegens de ingetreden vacaties begint een einde te komen aan het politieke seizoen. Een 45-tal verdienstelijke abonneewers heeft op kosten van het partijdagblad een bezoek gebracht aan het Zomerfeest van het Belgische zusterblad, dat op zondag 3 juni te Waver in België werd gehouden. De CPN en het dagblad "De Waarheid" waren aldaar vertegenwoordigd resp. door partijbestuurder, tevens landelijk werfleider, Wim van 't Schip en de Waarheid-journalist Ab van Turnhout.

"De Waarheid" had op het feestterrein een stand ingericht in de vorm van een molen, waar Nederlandse specialiteiten te koop werden aan-

geboden, waarvan de opbrengst ten goede kwam aan het CPN-orgaan.

Het district Amsterdam van de partij organiseerde voor Amsterdamse activisten op eigen houtje nog een excursie naar de Delta-Werken op zondag 17 juni.

De werfleiding doet thans alle mogelijke moeite om te voorkomen dat er abonnees vanwege de vacaties verloren gaan. Vele abonnees zeggen n.l. vóór het begin daarvan hun (week) abonnement op. Dit is een jaarlijks terugkerend euvel dat bijvoorbeeld in 1961 te staan kwam op een schadepost van f 4.000,-.

De lopende werfactie, waarvoor als doel een abonneewinst van 5.000 was gesteld, wordt zoals gebruikelijk besloten met het Waarheid-Festival, dat dit jaar wederom plaatsvindt in de nieuwe RAI te Amsterdam op zondag 16 september.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Wereldcongres in voorbereiding

In verschillende landen zijn de voorbereidingen voor het Wereldcongres voor algemene ontwapening en vrede, dat van 9 tot 14 juli 1962 in Moskou plaatsvindt, tamelijk opvallend geweest. Er waren grootscheepse ondersteuningscampagnes, die culmineerden in bijeenkomsten, conferenties en congressen, waar vredesresoluties werden aangenomen en afgevaardigden naar het Wereldcongres werden gekozen.

Tijdens het congres, waaraan naar schatting ca. 2.000 personen zullen deelnemen, zal een nieuwe Wereldvredesraad worden gekozen. In verband hiermede is het waarschijnlijk, dat de nationale delegaties met de nodige zorg zijn samengesteld.

Medio mei kwam voor de eerste maal het (in mei 1961 opgerichte) internationale voorbereidingscomité in het Zweedse Eskilstuna bijeen. Het hield zich vooral bezig met de technische opzet van het congres. Eerst aan de vooravond daarvan, op 6 en 7 juli, zou het internationale comité de agenda en het werkprogram van het congres definitief opstellen.

De voorzitter van de Wereldvredesraad, professor dr. J. Bernal, heeft een schrijven gericht tot de regeringsleiders van de 18 landen die deel uitmaken van de ontwapeningscommissie van de Verenigde Naties, met het verzoek het congres schriftelijk of bij monde van een vertegenwoordiger in kennis te willen stellen van hun standpunt in deze. De Sowjet-Russische premier Chroestsjow heeft reeds toegezegd aan dit verzoek gehoor te zullen geven. De propagandistische bedoeling van deze stap bij regeringsleiders lijkt te zijn om dit communistisch geïnspireerde wereldcongres zoveel doenlijk politiek "up to date" te maken.

In het kader van de ondersteuningsbijeenkomsten vond eind mei in Moskou een nationaal vredescongres voor ontwapening en vrede plaats, waaraan circa 700 personen deelnamen. De voorzitter van het Sowjet-Russische congrescomité (zie M.O. 3 blz. 18), Alexander Korneitschuk, die tevens deel uitmaakt van het presidium van de WVR, sprak ter inleiding.

Het imperialisme noemde hij een bron van gevaar, doch "de tijden waarin het imperialisme de loop der geschiedenis kon bepalen en beslissen over oorlog of vrede, zijn voorbij".

De bijeenkomst besloot een delegatie van honderd personen naar het Wereldcongres af te vaardigen met een nauw omschreven mandaat, waarin o.m. het volgende is bepaald:

a) het volk der Sowjet-Unie zal samen met zijn regering de principes van de leninistische politiek van vreedzame coëxistentie verdedigende, voortgaan krachtig te strijden voor een algehele, volledige ontwapening, vermindering van de internationale spanningen en beëindiging van de bewapeningswedloop;

b) de Sowjet-Unie zal de onderdrukte volkeren krachtig steunen in hun strijd voor nationale onafhankelijkheid en de opheffing van iedere vorm van kolonialisme;

c) de delegatie zal ten nauwste samenwerken met alle andere congresdeelnemers, ongeacht hun politieke en religieuze opvattingen;

d) het actief optreden der volkeren vormt de sleutel voor de vrede; de eenheid der vredeskrachten is de weg tot opheffing van de oorlogsdreiging.

Nationaal

In vergelijking met de activiteiten der buitenlandse vredesbewegingen bij de voorbereiding van het wereldcongres, valt de lauwheid van de Nederlandse Vredesraad wel bijzonder op. Hoewel de NVR reeds begin mei tot "alle Nederlanders", die voorstander zijn van vrede en ontwapening, een oproep richtte om medewerking te verlenen tot het welslagen van het congres, is er in ons land tot op heden van voorbereidingen weinig te bespeuren geweest.

De kosten voor het afvaardigen van een Nederlandse delegatie naar Moskou worden op f 7.000,-- geschat. Men tracht deze gelden o.a. bijeen te brengen door de verkoop van ballpoints en prentbriefkaarten. Van het aanvankelijke plan om de Nederlandse vredesbeweging door een grote, breed opgezette delegatie te laten vertegenwoordigen, zal - gelet op de lusteloos gevoerde campagne - wel niet veel terecht komen. Verwacht wordt, dat de Nederlandse delegatie uit niet meer dan een man of tien zal bestaan.

Jeugdbeweging

Volkefietstocht

Met Pinksteren werd de Volkefietstocht verreden, gericht tegen de aanwezigheid van kernwapens in ons land. Er waren tweemaal zoveel deelnemers als in 1961.

Bij het vertrek uit Volkel, op zaterdagmiddag 9 juni, verschenen ca. 480 fietsers aan de start. Zij werden voorafgegaan door een dertigtal "brommers", terwijl ook veertig personen- en vrachtauto's (w.o. verzorgingswagens) meereden. Voor de afzetting van zijwegen werd gebruik gemaakt van eigen motor-ordonnansen. Via luidspreker - auto's werden aanwijzingen gegeven voor de te volgen route.

Vooraf vond in Volkel een ietwat mislukte meeting plaats, daar een autobusje met artiesten een uur te laat arriveerde. Dientengevolge moest in twintig minuten tijds het gehele programma, met inbegrip van twee korte toespraken, worden afgewerkt. Dezelfde avond kwam men bijeen in de Arnhemse schouwburg. Voor een gehoor van ca. 700 personen hield prof. dr. M.G.J. Minnaert, lid van de Nederlandse Vredesraad, een weinigzeggende rede over algehele ontwapening. Hij liet geen voorkeur blijken voor het standpunt van "Oost" of "West".

Bij het vertrek uit Arnhem op Eerste Pinksterdag bleek het aantal deelnemers te zijn versterkt door jongeren uit deze gemeente alsmede uit het Noorden en het Oosten des lands en aangegroeid van ongeveer 480 tot omstreeks 525. Bij Ede voegde zich een groep van 55 jongeren uit Den Haag bij de colonne. Des middags sloot zich te Austerlitz nog een honderdtal Rotterdammers bij de stoet aan. De deelnemers uit het Westen waren ook op zaterdag reeds vertrokken. De Hagenaars hadden de nacht doorgebracht in een jeugdherberg te Rhenen, terwijl die uit Rotterdam genoeggen moesten nemen met tenten en enige kippenhokken in de gemeente Ammerstol. Daar werd aan de vooravond van Pinksteren een openluchtmeeting gehouden met als spreker Wessel Hartog, voorzitter van het Centrum (de voormalige EVC-1958). Het zangkoor "Morgenrood" uit Rotterdam verleende hier medewerking. Buiten de deelnemers aan de fietstocht gaven slechts vier ter plaatse woonachtige communisten door hun aanwezigheid blijk van belangstelling.

Toen de "hoofdmacht" van de Volkeltocht te Soest arriveerde was

deze uitgebreid tot ca. 750 fietsers. Aan de aldaar in het openluchttheater gehouden bijeenkomst namen in totaal een 1200 personen deel. De organisatoren bleken het slecht getroffen te hebben met een der sprekers, een lid van de PSP, met name de oud-predikant dr. M.H. Bolkestein. De communisten vonden zijn inleiding veel te "christelijk", weshalve zij hem er ondershands op attent maakten dat hij te lang aan het woord was. De communist Lou Koning, lid van de NVR, sprak vervolgens voornamelijk over de kwestie Nieuw-Guinea en eiste onmiddellijke terugtrekking van de Nederlandse troepen en overdracht van dit gebied aan Indonesië.

Op Tweede Pinksterdag ging het via Soestdijk en Hilversum naar Amsterdam. Vele nieuwe deelnemers sloten zich aan, zodat 's middags ongeveer 1.500 personen de hoofdstad binnenreden. De tocht was uitstekend voorbereid en de organisatie klopte tot in de puntjes. Vrijwel alles verliep vlot en ordelijk. In het tentenkamp te Bilthoven, waar bijna 1000 personen de nacht doorbrachten, werd zelfs geen propje papier achtergelaten.

De leeftijd van de deelnemers liep nogal uiteen, doch de groep jongeren van 14 tot 21 was het sterkst vertegenwoordigd. Ondanks de vrij gunstige weersomstandigheden was de belangstelling van het publiek gering, mede tengevolge van het feit dat de politie van een aantal gemeenten de colonne fietsers veelal buiten de bebouwde kom verder leidde. In andere gemeenten ging het propagandistisch effect geheel verloren omdat de stoet in groepjes uiteen viel.

Aan de slotmeeting in Amsterdam ging een mars door de stad vooraf. Toen deze op de Noordermarkt aankwam, was het aantal aanwezigen gestegen tot 2.500 à 3.000. De meeste deelnemers aan de fietstocht leken evenwel erg vermoeid en een groot aantal van hen ging vroegtijdig weg. Noch Mevrouw dr. M.B. Minnaert-Coelingh, lid van de NVR, noch de CPN-er Klaas Smits konden de aanwezigen met hun toespraken boeien. Ook de geluidsinstallatie werkte niet perfect. Herhaaldelijk viel een aantal luidsprekers uit. Was halverwege de bijeenkomst het aantal belangstellenden al gedaald tot duizend, tegen het eind bleek dit tot totaal nog maar enige honderden personen te zijn geslonken.

Het slotwoord werd gesproken door Bart Schmidt, de voorzitter van het ANJV, het (communistische) Algemeen Nederlands Jeugdverbond. Hij pleitte voor nauwere samenwerking met het Comité voor de Vrede 1962! Het gaat hierbij om een pacifistisch comité, dat de communisten nog

niet lang geleden openlijk misprezen wegens zijn "anti-communistische" gezindheid.

De geldinzameling, die de Volkeltocht mogelijk moest maken, is blijkbaar nogal tegengevallen. Een dezer dagen werd in "De Waarheid" bekend gemaakt dat het organiserend comité een financieel tekort heeft van ruim f 3.500,--.

"Vereniging Nederland-USSR"

Om het deelnemen aan de Vernu-reizen (zie MO 3, blz. 21) te stimuleren belegde de vereniging Nederland-USSR dit jaar in de maanden maart, april en mei een aantal voorlichtingsbijeenkomsten, o.m. in de gemeenten Hilversum, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Leden van de vereniging, deelnemers aan vorige Vernu-reizen, alsmede personen die om inlichtingen over de reizen hadden gevraagd, ontvingen hiervoor een uitnodiging. Desondanks bleef het aantal aanmeldingen voor de Vernu-reizen tot dusver beneden de verwachtingen en het ziet er naar uit dat niet alle reizen naar landen achter het "IJzeren Gordijn" zullen worden volgeboekt. Mocht dit zo zijn dan wil men er enige laten vervallen of een aantal reizen samenvoegen.

Naast deze propagandabijeenkomsten werden, met name in de grote steden, filmvoorstellingen georganiseerd. Gratis invitaties werden rondgestuurd en vooral daar waar de Sowjet-Russische balletfilm "Het gebochelde paardje" werd vertoond, ontbrak het niet aan belangstelling.

De Vereniging Nederland-USSR, die 1 juni 1947 werd opgericht, bestaat dit jaar 15 jaar. Er zijn vage plannen om dit jubileum feestelijk te vieren o.m. door het laten optreden van een grote Russische zang- en dansgroep in de nieuwe RAI. Ook zal een jubileumnummer van het orgaan van de vereniging, het maandblad NU, in grote oplage verschijnen.

Wil men de statuten van de vereniging niet al te veel geweld aandoen, dan zal er dit jaar een congres moeten worden bijeengeroepen. Het voorgaande werd op 22 en 23 oktober 1960 gehouden. Volgens de statuten moet het hoofdbestuur ten minste éénmaal per jaar een algemene vergadering uitschrijven.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Agitatie onder werknemers en ambtenaren

Door de officiële goedkeuring van de c.a.o.'s voor de klein-metaal en de grafische industrie zijn de CPN en het Centrum enige agitatie-objecten kwijtgeraakt. De communisten richten thans vooral hun aandacht op de hier en daar (o.a. bij textielbedrijven) ontstane meningsverschillen over de hoogte van de winstuitkeringen. Voorts proberen zij de arbeiders bij diverse bedrijven warm te maken voor actie ter verkrijging van een duurtetoeslag op het huidige c.a.o.-loon. Pamfletten hiervoor werden bij grote scheepsbouwbedrijven en in de havens verspreid. In Amsterdam werd onder het personeel van het GBV, het Gemeentelijk Vervoersbedrijf opnieuw een niet ondertekend vlugschrift uitgereikt, dat schijnbaar van een groep ABVA-leden, maar in werkelijkheid van de CPN (communistische bedrijfsgroep bij het GVB) was uitgegaan. Hierin werd de eis van een algemene loonsverhoging van f 60,-- per maand naar voren gebracht.

De vernieuwing van de c.a.o.-metaal per 1-1-'63 was al onderwerp van bespreking op enige bijeenkomsten van communisten werkzaam bij grote metaalbedrijven. "De Werker", blad voor metaalbewerkers (uitgave van het Centrum - de voormalige EVC-1958 -), kwam reeds in zijn nummer van maart j.l. voor den dag met een aantal eisen t.a.v. de nieuwe c.a.o., waaronder geen langere looptijd dan een jaar en een loon van netto f 100,-- per week voor de laagstbezoldigden. Onder leiding van de plv. algemeen secretaris van de CPN, A.A. Verheij, werd op 23 juni een landelijke bijeenkomst van CPN-leden/metaalarbeiders gehouden, door circa 100 personen bijgewoond. De secretaris van het Centrum, P. Bakker, stelde zich geheel achter het actie-program van de ANMB(NVV), zoals dat in mei tijdens het congres te Scheveningen is aanvaard. Ook in de discussie werd het belang onderstreept van de "eenheid van actie" met de ANMB ter verwezenlijking van dit program. Het vermeldt - in afwachting van het georganiseerd overleg - geen concrete loonwensen, zodat de CPN het hier voorshands zonder een gemakkelijk aansprekende looneis moet stellen. Tijdens de bijeenkomst van 23 juni brachten diverse aanwezigen het loon echter reeds ter sprake. Meerderen vonden een loon van netto f 100,--

per week niet voldoende voor de laagstbezoldigde metaalbewerkers.

Bedrijfsverkiezingen

In MO 2 werd gewezen op het verschijnsel, dat bij de grote metaalbedrijven het verminderen van de communistische invloed, voor zover deze uit de uitslagen van de bedrijfsverkiezingen viel af te lezen, tot stilstand was gekomen en soms zelfs in een flinke vooruitgang was veranderd. De ondernemingsraadsverkiezingen in het tweede kwartaal van 1962 bij een aantal metaalbedrijven in Noordholland hadden dezelfde tendens. De door de CPN gesteunde "vrije lijst" won over vrijwel de gehele linie stemmen ten koste van de erkende bonden.

De uitslag van de verkiezingen voor de contactcommissies bij de Koninklijke Nederlandse Hoogoven- en Staal fabrieken te Velsen, een bedrijf met rond 12.000 kiesgerechtigde werknemers (7500 arbeiders en 4500 beampten), vormde echter een frappante uitzondering. Van de 103 voor fabriekspersoneel beschikbare plaatsen wist de door de CPN gepousseerde "vrije lijst" slechts de helft van het aantal te bemachtigen, dat ze bij de vorige verkiezingen in 1959 had verkregen, n.l. 4 tegen 8. Slechts in 6 van de 39 afdelingen kon de "vrije lijst" voldoende handtekeningen verzamelen om kandidaten te stellen. (In 1959 was dat nog in 16 afdelingen het geval geweest.) De metaalbonden van het NVV, de KAB en het CNV gingen daarentegen in stemmenaantal sterk vooruit. Deze verkiezingsuitslag wordt in communistische kring als een fiasco beschouwd. "De Waarheid", die in het algemeen veel aandacht aan het "bedrijfsnieuws" besteedt, heeft met geen woord van de uitslag der verkiezingen bij de Hoogovens melding gemaakt.

Bijeenkomst bestuurscollege WVV

Het Uitvoerend Comité van het Wereldvakverbond kwam voor zijn 25e zitting van 31 mei tot 2 juni in Boedapest bijeen. Inleider was de algemeen secretaris, de Fransman Louis Saillant. Het feit dat de grote tegenspeler van het WVV, het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen (IVVV), West-Berlijn heeft gekozen als plaats voor het van 5 tot 13 juli te houden 7e wereldcongres, noemde Saillant een provocatie. Hij becritiseerde voorts de pogingen van de Joegoslavische vakbeweging om de eenheid te zoeken langs andere wegen dan die aangegeven door het jongste WVV-congres, in december 1961 te Moskou gehouden. Ook de Chinese vertegenwoordiger Liu Chang-sheng trok fel van leer tegen

de - uiteraard niet aanwezige - Joegoslaven. Dezen zouden het hun door het WVV-congres geboden forum hebben misbruikt voor hun bespottelijke argumenten en achter de schermen hebben gewerkt aan de bijeenroeping van een conferentie van zgn. neutrale vakbonden. Die conferentie zou volgens Liu Chang-sheng tegen het WVV blijken gericht te zijn. (Het dagblad van de Albanese vakbeweging ging in april in een hoofdartikel eveneens heftig te keer tegen de, wat het noemde, "subversieve" en "verraderlijke" scheurmakersactiviteiten van de Joegoslavische vakbondsleders.)

Agitatie anti EEG

De Sowjet-Russische vice-voorzitter van het WVV, V.V. Grishin deed een aanval op de Euromarkt, die naar hij zei een imperialistisch karakter draagt en vijandig staat tegenover de belangen van de werkende klasse. De laatste jaren is de economische toestand in sommige West-Europese landen weliswaar tijdelijk verbeterd, maar crises zullen in de kapitalistische landen stellig in een snelle opeenvolging uitbreken. De economische problemen zijn dan ook, volgens Grishin, alleen op te lossen door een maximale ontwikkeling van de handel met alle landen, ongeacht hun staatkundig stelsel.

De Poolse vertegenwoordiger meende dat het WVV terzake een analyse moet maken tezamen met economen uit de socialistische en de kapitalistische landen.

Een der Italiaanse leden van het Uitvoerend Comité, de Nennisocialist F. Santi, zag daarentegen geen heil in een rechtstreekse bestrijding van de Euromarkt. De EEG is een blijvende realiteit. Het zou beter zijn de bij het WVV aangesloten vakverbonden in de EEG-landen te machtigen vertegenwoordigers naar besprekingen van EEG-commissies te sturen.

In Boedapest is besloten ten spoedigste een conferentie over de consequenties van de EEG bijeen te roepen.

Nieuw-Guinea

Het is gebruikelijk dat WVV-bijeenkomsten hun licht laten schijnen over brandende internationale kwesties. Dit maal werd speciaal aandacht aan het geschil over Nieuw-Guinea besteed. In een daarop betrekking hebbende "verklaring" staat o.m. het volgende te lezen: Gesteund

door het Amerikaanse imperialisme en zijn bondgenoten, de NATO en de SEATO, proberen de Nederlandse kolonialisten hardnekkig hun gezag over West-Irian te behouden. Met verder liggende kolonialistische oogmerken zenden zij er oorlogsmateriaal en troepen heen. De werkers en vakbonden overal ter wereld worden aangespoord de Indonesiërs moreel en materieel te steunen.

Vacanties achter het IJzeren Gordijn

Twee bekende communistische metaalarbeiders vertrokken op 5 juni met hun vrouwen per Aeroflot naar de USSR om aldaar een vakantie van ongeveer 4 weken door te brengen. Op 13 juni ging een gezelschap van 5 vakbondsfunctionarissen met hun echtgenoten per trein naar Oost-Duitsland, alwaar zij tot omstreeks 7 juli in een vacantierecord zullen verblijven. De voorzitter van het Centrum (de voormalige EVC-1958), W. Hartog, vloog vergezeld van zijn echtgenote op 16 juni naar Sofia voor een vakantie van 2 à 3 weken in Bulgarije.

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

De Socialistische Werkers Partij - SWP

Reactie op de verkiezingsuitslag

Zoals verwacht mocht worden, heeft de leiding van de SWP zich bijzonder teleurgesteld getoond over het negatieve resultaat dat de gemeenteraadsverkiezingen haar partij in Amsterdam hebben opgeleverd. Men had er immers op gerekend althans één zetel in de hoofdstedelijke gemeenteraad te bemachtigen.

In "De Brug" heeft de partij haar échec inmiddels ruitelijk erkend. De SWP-bestuurders hebben nog getracht de bittere pil te vergulden door te wijzen op de versterking van het "linkse kamp", welke uit de winst van PSP en CPN valt af te leiden.

Het klinkt niettemin wat geforceerd als de SWP in "De Brug" over "fraaie successen" van de PSP spreekt en zelfs aan het geduldige papier durft toe te vertrouwen, dat ook het CPN-resultaat in zekere zin tot tevredenheid stemt.

Tevreden blijkt men namelijk, omdat de verkiezingsuitkomst van PSP en CPN samen - hoewel nog gescheiden - het perspectief lijkt te openen naar "een werkelijk anti-atoombomfront". Alsof de jegens de CPN geuite waardering nog niet genoeg was, wordt hieraan toegevoegd, dat deze partij een tamelijk fatsoenlijke verkiezingscampagne heeft gevoerd. De Brug-redactie laat ook "De Waarheid" in deze eer delen met de erkenning dat de verkiezingseditie van het CPN-dagblad een redelijk aanzien en een behoorlijke inhoud had.

Zoekend naar een verklaring voor de geleden nederlaag, wordt van de zijde der SWP opgemerkt, dat het niet-deelnemen van de partij aan de Statenverkiezingen in Noordholland fataal moet worden geacht. Als nevenfactoren worden genoemd de beperkte actie-radius van "De Brug", het gemis van publiciteits-mogelijkheden als radio en t.v. en - last but not least - de hardnekkige lastercampagne van de CPN. Voor velen moet de SWP niet meer zijn dan een groep, die in een privé-conflict met Paul de

Groot is gewikkeld, zo wordt betoogd.

Resumerende heeft de redactie van "De Brug" erkend, dat de in Amsterdam behaalde stemmen (minder dan 4.000) een te smalle basis vormen om nog partijpolitiek in de traditionele zin van het woord te kunnen bedrijven. (Bij de Kamerverkiezingen van 1959 behaalde de Bruggroep in Amsterdam nog bijna 15.000 stemmen.)

De SWP blijkt zich inmiddels in engere kring reeds te hebben bezonnen op hetgeen haar nu verder te doen staat. Slechts een minderheid in het partijbestuur zou de mening zijn toegedaan dat de SWP geen toekomst meer heeft. Enkelen zouden er zelfs wel voor voelen hun krachten voortaan in dienst van de PSP te stellen. Naar verluidt is echter de meerderheid de mening toegedaan, dat de partij aan haar kleine groep van kennelijk politiek bewuste kiezers verplicht is haar werk voort te zetten.

Velen hebben niettemin critiek op de leiding, waarvan te weinig zou zijn uitgegaan en die onvoldoende aandacht aan het onderhouden van het contact met de gewone leden zou hebben besteed. Naar verwacht mag worden zal de SWP haar werk voorshands wel op de oude voet voortzetten. Het bestuur zou voornemens zijn eerst op een later tijdstip, wellicht tegen het einde van dit jaar, een conferentie te beleggen die definitief over het voortbestaan van de SWP moet beslissen.

PSP-verkiezingsresultaten nader beschouwd

In het vorige maandoverzicht kon reeds voorlopig worden gemeld dat de PSP in de gemeenteraden 72 zetels had behaald. Het zijn er 77 geworden tegen 17 in 1958, waarbij natuurlijk niet uit het oog moet worden verloren dat de PSP in 1958 slechts deelnam in 24 gemeenten en thans in 71. De grootste winst kwam in de provincie Noordholland, waar 37 zetels werden behaald tegen 14 in 1958, terwijl Limburg de enige provincie is waar de PSP geen enkele vertegenwoordiger in de gemeenteraden heeft gekregen, hoewel de partij, zij het alleen in Maastricht, daarin wel met een lijst was uitgekomen.

Sinds de Statenverkiezingen van maart j.l. heeft de PSP in het gehele land in dezelfde gemeenten, waarin ook thans werd deelgenomen, 30.292 stemmen meer behaald.

In het partijorgaan "Bevrijding" wordt deze toch niet onbelangrijke winst in een zo kort tijdsbestek uiterst kalmpjes vastgesteld. De redactie-secretaris J. Snel constateert "met genoegen" dat de gemeente-

raadsverkiezingen de PSP "veelal een flinke vooruitgang" brachten. Ook het commentaar van de hoofdredacteur H. Bovenkerk geeft blijk ieder element van sensatie te willen vermijden. Hij keert zich tegen de opvatting als zou de nieuwe vooruitgang van de PSP te verklaren zijn uit het "reclame-effect" van de maartoverwinning. Immers deze term miskent de niet te betwisten politieke betekenis van de winst, volgens Bovenkerk een stuk politieke bewustwording, daar vele kiezers eerst thans in de PSP de socialistische partij zouden hebben herkend die in feite hun partij is. Verder legt de schrijver er de nadruk op dat de PSP-winst ook een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd aan de totale opschuiving naar links, die thans nog duidelijker naar voren komt dan twee maanden geleden. Vanzelfsprekend ziet ook Bovenkerk verband tussen deze opschuiving en de Nieuw-Guinea-politiek. Een protest per stembiljet, zo voegt hij daaraan toe, is weliswaar totaal onvoldoende maar het is toch beter dan niets.

Het lijkt erop dat bij de PSP-leiding, althans bij de redactie van "Bevrijding", bewust wordt aangestuurd op een houding waaruit wel voldoening blijkt echter zonder hoera-geroep of gejuich. In de beide geciteerde artikelen wordt vrij uitvoerig ingegaan op gemaakte fouten bij de voorbereiding van de verkiezingen. Bij voorkoming daarvan zouden, zo meent men, grotere winsten zijn behaald.

Bovenkerk is in zijn nabeschouwing op de stembusuitslag van mening, dat de PSP de CPN thans duidelijk boven het hoofd gegroeid is, zeker kwantitatief. Het lijkt hem eveneens duidelijk dat de "doorbraak"-kansen van de PSP, met name bij die groepen die niet traditioneel-socialistisch zijn, onvergelijkelijk veel gunstiger liggen dan die van de CPN.

"Overigens mag het wel eens gezegd worden", aldus Bovenkerk, "dat sommige CPN-vertegenwoordigers (b.v. vertrouwensmannen in de grote bedrijven) bij de strijd voor de dagelijkse concrete noden, vaak een toewijding en een bekwaamheid tonen die we hun rustig benijden kunnen". Een opvallende uitspraak na alle verdachtmakingen die de PSP van CPN-zijde de laatste tijd te verduren had.

Dat in het PSP-blad zo rustig wordt gereageerd op het verkiezingssucces, lijkt een voorzichtige tactiek. De Kamerverkiezingen volgend jaar zouden niet zo gunstig voor de PSP kunnen uitvallen als het probleem Nieuw-Guinea dan minder sterk tot de massa zou spreken.

Zoals bekend deden in 1959 twee PSP-ers hun intrede in de Tweede Kamer: H.J. Lankhorst en de in april 1962 overleden ds. N. van der Veen.

Als opvolger van laatstgenoemde werd dr. O. Noordenbos geïnstalleerd. Deze heeft sinds 1958 de PSP vertegenwoordigd in de Provinciale Staten van Noordholland en heeft zitting in de Partijraad en in de redactie van "Bevrijding". Jarenlang is dr. Noordenbos voorzitter geweest van de Vrijdenkersvereniging "de Vrije Gedachte" en van "De Derde Weg". Met de ervaring, uit deze functies en zijn vele spreekbeurten verkregen, zal hij in de Kamer een bekwaam woordvoerder van de PSP kunnen zijn. Evenals zijn voorganger heeft Noordenbos theologie gestudeerd en op die grond mag dus reeds geoefendheid in de rhetorica bij hem worden verondersteld. In het verleden heeft dr. Noordenbos wel eens de indruk gewekt dat wetenschappelijke arbeid hem meer aanspreekt dan praktische politiek.

"Wie dit leest is gek"

Ter geruststelling van de lezer van dit maandoverzicht moge er allereerst op worden gewezen dat bovenstaande titel tussen aanhalingstekens staat en dus niet persoonlijk dient te worden opgevat! Zij prijkt boven een artikel in "de 3e Weg" van 25 mei j.l. en de hooggeleerde schrijver ervan (prof. dr. G.J. Geers, voorzitter van de Derde Weg en hoofdredacteur van het orgaan) had er kennelijk een tweeledig doel mee op het oog.

Allereerst wilde hij op deze manier de aandacht op het artikel vestigen. Uit zijn woorden blijkt namelijk, dat men in de leiding van de Derde Weg de mening is toegedaan dat de meeste abonné's het blad niet eens lezen. En verder heeft professor Geers met zijn als blikvanger misschien geslaagd opschrift ook nog een reële bedoeling gehad: de pacifisten worden immers veelal voor gekken, dromers, irrealisten of verraders uitgemaakt, zoals hij zelf toelicht.

Het artikel richt zich tot leden en abonné's, die weliswaar niet hebben bedankt doch die van mening zijn dat het werk van de Derde Weg eigenlijk is overgenomen door de PSP en die daardoor passieve Derde Weggers zijn geworden. Geers brengt hun onder het oog dat Derde Weg en PSP twee verschillende waarden zijn, waarbij die van de Derde Weg dieper en geestelijker is, al bezit deze organisatie geen macht, zoals wel het geval is met de PSP. Trouwens, aldus Geers, die macht van de PSP is nog lang niet voldoende. De 180.000 PSP-stemmen bij de Statenverkiezingen zijn weliswaar een mooi resultaat, doch schromelijk onvoldoende in een tijd-

perk van hervatting der kernproeven door Rusland en Amerika, en van de actuele kwesties Berlijn, Algerije en Nieuw-Guinea. En het is nu juist de taak van de Derde Weg om de mensen van deze tijd tot een "levende kracht" te maken, waarbij het individuele geweten moet worden vrijgelaten en niet gebonden aan een bepaalde partij.

Immers, de Derde Weg staat nog steeds op hetzelfde standpunt als bij de oprichting tien jaar geleden. Zij wil allen bijeenbrengen die "het vonnis van tweedeling, dat bezig is zich aan de wereld te voltrekken, niet willen aanvaarden". Naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de Derde Weg heeft Geers kennelijk nog eens willen onderstrepen, dat deze vredesbeweging naast politieke partijen zoals de PSP wel degelijk haar eigen betekenis blijft behouden.

Hij roept zijn lezers dan ook op aan het bestuur te laten weten op hoeveel "gekken" het nu eigenlijk nog rekenen kan, met andere woorden: hoeveel van de 700 leden en abonné's nog een aparte taak voor De Derde Weg zien en "de grootste dwaasheid ter wereld: het geweldloos verzet" belijden.

STAKINGSOVERZICHT JUNI 1962

Bedrijf : N.V. Aardewerk- en porceleinfabriek
"Ceramique" te Maastricht.

Aanleiding : 2% v.h. loon als winstuitkering en optrek-
ken sanitair-tarieven geëist.

Inmenging vakbonden : geen.

Resultaat : onbekend.

Aantal werknemers : 1000.

Aantal stakers : 80.

Duur van de staking : 1 dag (4-6-'62).

Bedrijf : Stoomvaart Mij Nederland te Amsterdam.

Aanleiding : uitbetaling v.e. duurte-toeslag tot een
bedrag van f 10,- per week geëist.

Inmenging vakbonden : NBV/NVV bemiddelde.

Resultaat : geen.

Aantal werknemers : ± 150.

Aantal stakers : 100.

Duur van de staking : enkele uren (6-6-'62).

Bedrijf : Classificeerbedrijf de Hollandse Asbest Mij
v.h. Van der Linden & Veldhuis te Amsterdam.

Aanleiding : winstuitkering van 2% door directie in
pensioenfonds gestort.

Inmenging vakbonden : in overleg met vakbonden in pensioenfonds
gestort.

Resultaat : onbekend.

Aantal werknemers : onbekend.

Aantal stakers : 30.

Duur van de staking : enkele uren (15-6-'62).

Bedrijf : Metaalbewerker van constructiebedrijf van
de N.V. J. Brood te Zwolle.

Aanleiding : ontevredenheid over latere ingangsdatum
van goedgekeurde cao (1-5-'62).

Inmenging vakbonden : geen.

Resultaat : geen.

Aantal werknemers : 45.

Aantal stakers : 35.

Duur van de staking : één uur (21-6-'62).

A G E N D A

<u>Datum :</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
9-14 juli	Wereldcongres v.d. Vrede.	Moskou	WVR
25 juli- 8 aug.	Internat. Kinderkamp "Hannie Schaft".	Loenen(kamp "Zonneschijn")?	Ver. Verzet
29 juli- 6 aug.	8e Wereldjeugdfestival.	Helsinki	WFDJ/IUS
10-16 aug.	6e Congres Wereldfed. Democr. Jeugd.	Warschau	WFDJ
18-27 aug.	7e Congres Internat. Unie van Studenten.	Leningrad	IUS
zomer?	Conf. Ned. en Duits verzetsstr. in Nederland.	?	Ver. Verzet
*zomer?	Viering 15-j. bestaan Ned.-USSR.	Amsterdam	Ned.-USSR
*13-14 sept.	Alg. verg. Wereldfed. Wetensch. Onderzoekers.	Moskou	WFWO
*16 sept.	Waarheidzomerfeest.	Amsterdam	CPN
4-8 sept.	5e Congres Internat. Org. van Journalisten.	Boedapest	IOJ
8-15 sept.	NVB Vrouwenkamp.	Hierden	NVB
2-6 okt.	4e Internat. beroepsconf. VVI-Metaal.	Berlijn	WVV
herfst	4e Congres Féd. Internat. des Résistants.	?	FIR
*25 dec.	Kerstcongres ANJV.	Rotterdam?	ANJV
*dec.	4e Internat. conf. VVI-Landen Bosbouw.	Sofia	WVV
1962	Vredesconf. voor landen v.d. 3 continenten.	?	WVR
*1962	WVV-conf. over EEG.	?	WVV
1962	Buitengewoon congres CPN.	?	CPN
1962	Eur. conf. v. Verzetsstrijders.	?	FIR
1962 ?	Medische conferentie Féd. Internat. des Résistants.	Noorwegen	FIR
*1962	Congres Sociale Werkerspartij.	?	SWP

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
*juni 1963	5e Congres Internat. Democr. Vrouwen Federatie.	Moskou	IDVF
voorjaar 1963	Conf. Amnestie Portugese politieke gevangenen en bannelingen.	?	Com. ad hoc
1963	2e Wereldconferentie voor vrouwelijke arbeidskrachten.	?	WVV
*1963	Internat. bijeenkomst van jonge toeristen.	Hoge Tatra (Tsj.)	WFDJ

* nieuw c.q. aangevuld.